

CRJM – Centrul de Resurse Juridice din Moldova

Ilie Chirtoac?: „Jurnali?tii ?i societatea civil? nu vor mai putea identifica acele cazuri în care s-au f?cut abuzuri”

Natalia ?eremet · Thursday, July 27th, 2017

Autorit?ile propun un nou regulament de publicare a hot?rârilor judec?tore?ti pe portalul instan?elor de judecat?, care ar „cimenta” situa?ia curent?, adic? anonimizarea numelui ?i prenumelui tuturor p?r?ilor implicate în dosar. Recent, membri ai societ?ii civile au cerut de la CSM s? revad? documentul, deoarece în opinia lor, nepublicarea ?i depersonalizarea excesiv? a hot?rârilor judec?tore?ti ar putea fi perceput? drept limitare a transparen?ei sistemului judec?toresc. Cum se înscriu aceste evolu?ii în situa?ia curent? a justi?iei din Republica Moldova, pe reforma c?reia se insist? ani la rând? O convorbire pe această tem? cu Ilie Chirtoac?, consilier juridic în cadrul Centrului de Resurse Juridice din Moldova.

Europa Liber?: Recent, Consiliul Superior al Magistraturii a publicat proiectul noului regulament cu privire la plasarea hot?rârilor judec?tore?ti pe site-ul instan?elor. Ne aducem aminte, despre necesitatea acestui nou regulament se discut? din iarn?, când de pe portalul judec?toriilor a disp?rut acea op?iune de a c?uta dosarele dup? numele p?r?ilor implicate. Criticii, pe de o parte, spuneau atunci c? acea modificare îngr?de?te cumva accesul la informa?ie ?i afecteaz? transparen?a actului justi?iei. Tot ne amintim, în consecin?ă, atunci autorit?ile au c?zut de acord s? elaboreze un nou regulament care s? îmbun?t?easc? cumva situa?ia. De ce, totu?i, crede?i, domnule Chirtoac?, c? varianta la care s-a ajuns ast?zi nu este una care s? împace toat? lumea?

Ilie Chirtoac?: „Într-adev?r, dup? cum a?i spus, Republica Moldova avea o baz? de date a hot?rârilor judec?tore?ti performant?, poate chiar mai bun? decât a multor state din regiune. Acest lucru a fost posibil datorit? sus?inerii masive din partea partenerilor de dezvoltare.

S-a investit mult în infrastructura IT ?i tehnic? avansat?, pentru ca s? avem acea baz? unic? de date a hot?rârilor judec?tore?ti ?i a fost un lucru benefic ?i necesar pentru a cre?te încrederea în sectorul justi?iei. De ce, totu?i, spun „a fost”?

Din ianuarie, a?a cum a?i men?ionat, sub pretextul protec?iei datelor cu caracter personal, s-au întâmplat dou? lucruri, care dau pasul înapoi reformelor lansate. Pe de o parte, a?a cum a?i spus, Ministerul Justi?iei a exclus posibilitatea c?ut?rii hot?rârilor judec?tore?ti dup? numele p?r?ilor – asta înseamn? c? nu mai putem identifica hot?râri dup? aceste date – ?i, pe de alt? parte, vedem din ce în ce mai des un sistem judec?toresc care emite hot?râri din care este foarte complicat s? în?elegi ceva, fiindc? o gr?mad? de date sunt depersonalizate. Vorbind despre acel regulament, într-adev?r problematic, care din martie ni s-au dat asigur?ri c? urmeaz? a fi modificat. De altfel,

noi am cerut altceva. Am cerut restabilirea, în primul rând, a celui câmp de c?utare pentru a ne permite nou?, organiza?iile societ??ii civile ?i jurnali?ti de investiga?ie, s? putem c?uta acele hot?râri sau, cel pu?in, accesul s? nu fie îngr?dit.”

Europa Liber?: Dar a? fi vrut s? v? întreb aici, a?i vorbit de jurnali?tii de investiga?ie, de exper?ii care monitorizeaz? actul justi?iei, dar care ar fi, iat?, interesul cet??eanului de rând cu privire la acest? problem?, domnule Chirtoac?? Dac? pute?i s? ne explica?i...

Ilie Chirtoac?: „Deci, o hot?râre judec?toareasc? este o hot?râre public? ?i atunci când, mai ales, este vorba despre implicarea unor persoane cu func?ii înalte în stat sau persoane juridice, care nu sunt de altfel protejate de... nu au via?? privat? ?i atunci nu putem avea acela?i grad de depersonalizare, se întâmpl? c? din acele hot?râri dispar informa?ii care ne permit nou?, cet??enilor, s? în?elegem despre ce sunt acestea. Bun?oar?, pot disp?rea din acele hot?râri judec?toare?ti numele p?r?ilor pe dosare, ?i aici nu exist? neap?rat un standard care s? ne spun? c? acest lucru, într-adev?r, protejeaz? datele personale.

Am mai v?zut ?i hot?râri în dosare de corup?ie, în care suma primit? în calitate de mit? este la fel marcat? cu X ?i Y ?i se întâmpl? c? chiar ?i în cauze de rezonan??, cum sunt cauzele Platon sau Shor, într-un caz are loc depersonalizarea hot?rârilor, adic? marcarea datelor cu privire la nume, la persoane, la companii cu X ?i Y, iar în alt? cauz? avem acea hot?râre care este disponibil? publicului. În final, ce se întâmpl??

Cet??enii simpli, dar ?i jurnali?tii, ?i societatea civil? nu vor putea identifica acele hot?râri în care, credem noi, fie c? s-au comis careva abuzuri, deoarece se pare c?, sub paravanul protec?iei datelor cu caracter personal, se face astfel încât s? nu mai putem vedea nimic.”

Europa Liber?: Este acest? situa?ie una de excep?ie ori nu pentru sistemul judec?toresc, pentru domeniul justi?iei, în general?

Ilie Chirtoac?: „S? ?ti?i c? acest lucru se întâmpl? în Republica Moldova la nivelul judec?toriilor ?i cur?ilor de apel. Avem, pe de alt? parte, Curtea Suprem? de Justi?ie, care de altfel are o alt? baz? de date ?i un motor de c?utare care permite s? fie identificate p?r?ile dup? nume.”

Europa Liber?: Dar dac? ne-am referi la transparen?a actului justi?iei?

Ilie Chirtoac?: „Vedem c?, din p?cate, transparen?a actului sistemului judec?toresc se bucur? de doar 8 la sut? încredere din partea popula?iei ?i atunci, depersonalizarea excesiv? a acestor date nu duce, cel pu?in dup? p?rerea mea, nu duce la ridicarea acestui nivel de încredere. Or, nu se cunoa?te în anumite cazuri de ce sunt depersonalizate chiar ?i hot?râri care nu au fost adoptate în ?edin?? închis?, chiar asupra unor litigii de drept, care nu sunt neap?rat despre secretul de stat sau alte informa?ii a c?ror publicare cumva ar pune în pericol, nu ?tiu, interesul na?ional sau securitatea statului Republica Moldova.”

Europa Liber?: Domnule Chirtoac?, membrii societ??ii civile au venit ?i cu o serie de recomand?ri pentru autorit??i. Din câte se în?elege, autorit??ile nu prea le-au luat în considerare. Cum v? explica?i acest? lips? a reac?iei, fiindc?, pân? la urm?, chiar ei au propus discu?ii publice pe marginea acestui subiect?

Ilie Chirtoac?: „Probabil, ei ar fi cei mai indica?i s? r?spund? la aceste întreb?ri.”

Europa Liber?: Vreau s? aud cum vede?i voi...

Ilie Chirtoac?: „Din partea societ??ii civile, am expediat deja de dou? ori comentarii asupra acelu? regulament în cauz?, împreun? cu mai mul?i colegi. Ne dorim în continuare s? avem reguli potrivit c?rora hot?rârile judec?tore?ti se public?. Într-adev?r, sunt anumite informa?ii care nu trebuie neap?rat s? fie publicate, dar aici vorbim despre informa?ii precum ar fi adresa de la domiciliu, codul numeric personal sau num?rul de înmatriculare. Aceste date este normal s? fie depersonalizate. E altceva atunci când hot?rârile se refer? la companii, la persoane publice implicate în acte de corrup?ie.

Aici, împreun? cu colegii, am formulat mai multe recomand?ri, prin care am recomandat CSM-ului s? aib? o definire mai clar? a categoriilor judec?tore?ti care se public?, care nu se public?, iar simplul fapt c? instan?a nu a examinat cauza în ?edin?? public? nu este un argument suficient pentru nepublicarea hot?rârilor. Am expediat pe adresa CSM comentarii la sfâr?itul lunii martie, dar ?i acum, recent, în luna iulie, atunci când am v?zut c? a fost publicat? o nou? versiune a acelu? regulament care, din p?cate, nu face altceva decât s? justifice cumva lipsa acelu? motor de c?utare ?i de fapt, cum vedem noi, se m?resc ?i temeiurile prin care se poate decide ca o hot?râre s? fie depersonalizat?, anonimizat? sau datele cu privire la persoane ?i anumite fapte s? nu mai fie inteligibile.”

Europa Liber?: S-au organizat ?i o serie de cluburi de pres?, mese rotunde împreun? cu ambele p?r?i, au fost chiar ?i campanii de informare la acest subiect. S? în?elegem c? aceste discu?ii r?mân a fi ineficiente? Care ar fi punctele de presiune asupra autorit??ilor s? aud? societatea civil??

Ilie Chirtoac?: „Eu cred c? ori?ice discu?ie trebuie s? aib? loc. Ele sunt eficiente, întrucât aduc pe agenda public? aceast? problem?. Într-adev?r, ar putea exista ?i trebuie s? mergem într-acolo încât s? g?sim mereu o balan?? între protec?ia datelor cu caracter personal, incluziunea în via?a privat? ?i accesul veritabil la informa?ie de interes public. Altceva este c? de ceva timp nu se mai întâmpl? nimic pe aceast? filier? ?i cred c? trebuie s? ne consolid?m eforturile, or, ceea ce se întâmpl?... De fapt, sper?m c? nu se va întâmpla, dar s-ar putea ca sistemul judec?tore?c s?-?i închid? u?ile, iar cei care fac jurnalism de investiga?ie, cei care fac articole în care analizeaz? ?i studiaz? care sunt averile persoanelor cu func?ii de demnitate public? ar putea s? fie îngreunat lucrul acesta ?i chiar calitatea ulterioar? a acelor articole, dac? avem toate aceste date închise.”

Europa Liber?: Pe de alt? parte, domnule Chirtoac?, autorit??ile spun c? în a?a mod vor s? protejeze nu doar datele cu caracter personal, dar ?i folosirea abuziv? a acestor date. Totodat?, am v?zut c? hot?rârile judec?tore?ti vor putea fi ob?inute de jurnali?ti, dac? ace?tia vor depune o cerere motivat? în instan?a respectiv?. Cum comenta?i aceste argumente?

Ilie Chirtoac?: „Vede?i c? nu exist? o practic? uniform? cu privire la ce fel de date se depersonalizeaz? ?i care sunt anume acele date. Am studiat ?i practica interna?ional? ?i, cel pu?in, în partea ce ?ine de tribunalele interna?ionale de renume, cum este Curtea European? de Justi?ie, Curtea European? a Drepturilor Omului, Tribunalul Interna?ional. La acele tribunale nu se depersonalizeaz?, cel pu?in, numele ?i prenumele p?r?ilor. Aceste date sunt disponibile ?i atunci trebuie s? vedem c? poate nu aplic?m, totu?i, cel mai înalt standard de protec?ie. În ceea ce ?ine de alte state, precum este Germania sau Fran?a la fel, într-adev?r, se aplic? depersonalizarea, îns? în anumite materii aceasta nu se aplic?.

De exemplu, în cazul Franței, în cazul persoanelor juridice, inclusiv autoritățile publice, depersonalizarea nu se aplică. Este adevărat că trebuie să protejăm datele cu caracter privat, însă aici trebuie mai mult să ne referim la persoanele private, acolo unde interesul public nu prevalează. De regulă, atunci când vorbim despre autorități, despre politicieni, despre persoane cu funcții – judecatori, procurori ș.a.m.d. – în ceea ce ține de exercitarea atribuțiilor lor nu trebuie să avem o depersonalizare, mai ales, în cauze de rezonanță, în cauze de corupție, cauze de abuz în serviciu, acolo trebuie să prevaleze interesul public.

Într-adevăr, se spune în acel regulament că jurnaliștii cumva vor putea avea acces, în primul rând electronic, la această bază de date, unde nu vor fi depersonalizate hotărârile, dar ceea ce se spune despre accesul prin înaintarea unei cereri, nu credem că este asta o metodă eficientă, ori, cunoaștem până acum colegii care se confruntă cu mari probleme și chiar poate au acționat și în instanța de judecată autoritățile pentru faptul că ei depun acele demersuri, iar acele demersuri sunt refuzate, după care mergi în instanța de judecată și trebuie să te lupți un an de zile până ai acea informație.

Haideți să ne imaginăm că asta are loc în timpul unei campanii electorale în care acele informații sunt necesare atunci; după un an, acele informații nu mai sunt neapărat atât de relevante. Și atunci, asta va îngreuna foarte mult accesul veritabil la acele hotărâri judecătorești, care de altfel trebuie să fie public. Unul dintre principiile unui proces de judecată este caracterul public al acesteia și ulterior a hotărârii a ceea ce s-a decis.”

This entry was posted on Thursday, July 27th, 2017 at 10:35 am and is filed under [Mass-media despre noi](#)

You can follow any responses to this entry through the [Comments \(RSS\)](#) feed. Both comments and pings are currently closed.